

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	5
KISALTMALAR	11
GİRİŞ.....	13

BİRİNCİ BÖLÜM

ELEKTRONİK ORTAM, İNTERNET VE SOSYAL MEDYA

I. ELEKTRONİK ORTAM KAVRAMI ve UNSURLARI	15
A. İnternet.....	17
1. İnternetin Teknik Yapısı.....	18
2. İnternetin Teknik Alt Yapısı	18
a) Kablolı İnternet Alt Yapısı	19
b) Kablosuz İnternet Alt Yapısı	20
3. Ağ Protokolleri	21
4. İnternet Alan Adları (Domain Names)	22
5. Başlıca İnternet Araçları	23
a) Elektronik Posta (E-Posta).....	23
b) World Wide Web (WWW) ve Web Teknolojilerinin Gelişimi.....	24
c) FTP (File Transfer Proctokol).....	27
B. Sosyal Medya.....	28
1. Sosyal Medyanın Özellikleri.....	29
2. Başlıca Sosyal Medya Araçları	30
a) Facebook	31
b) Twitter	32
c) Youtube	33
d) Instagram.....	34

İKİNCİ BÖLÜM

ELEKTRONİK ORTAMDA HAKSIZ REKABET

I. REKABET VE HAKSIZ REKABET.....	37
A) Genel Olarak	37
B) Türk Hukuk Sisteminde Haksız Rekabet Düzenlemeleri.....	40
1. Türk Ticaret Kanunu ve Türk Borçlar Kanunu Düzenlemeleri.....	41
2. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Kapsamındaki Düzenlemeler	44
3. Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Düzenlemeleri.....	45
4. Sınai Mülkiyet Kanunu Düzenlemeleri	47
5. İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanun Kapsamında Düzenlemeler	49
C) Haksız Rekabetin Hukuki Niteliği	50
D) Haksız Rekabete İlişkin Düzenlemelerin Amacı ve İlkeler	51
E) Haksız Rekabet Unsurları	52
1. Ticari Hayatı Etkileyen Davranış	52
2. Davranışın Dürüstlük Kuralına Aykırı, Aldatıcı Olması	53
3. Davranış Sahibinin Rakip Olmasının Gerekli Olmaması.....	54
4. Davranış Sahibinin Kusurlu Olmasına Gerek Olmaması	54
5. Mağdurun Zarar Görmesine Gerek Olmaması	55
II. HAKSIZ REKABET HALLERİ.....	56
A) Dürüstlük Kuralına Aykırı Reklam ve Satış Yöntemleri ile Diğer Hukuka Aykırı Davranışlar.....	57
1. Başkalarının Mallarını, İş Ürünlerini, Fiyatlarını, Faaliyetlerini, Ticari İşlerini Yanlış, Yanıltıcı, Gereksiz Yere İclicici Açıklamalarla Kötülemek	57
2. Kendi Ticari İşletmesi Hakkında Gerçek Dışı Açıklamalarda Bulunmak Suretiyle Kendini veya Aynı Yollar ile Üçüncü Kişiyi Rekabette Öne Geçirmek	60
3. Müstesna Yeteneğe Malik Olduğu Zannını Uyandırmak veya Elverişli Olmadığı Halde Bazı Meslek Ad ve Sembollerini Kullanmak.....	62
4. Karıştırılmaya Yol Açma.....	63
5. Karşılaştırma ve Karşılaştırmalı Reklam.....	65
6. Tedarik Fiyatının Altında Satışa Sunma	67
7. Müşteriyi Ek Edimlerle Yanıltma	69
8. Saldırgan Satış Yöntemleri.....	69

9. Gizleme Suretiyle Müşterinin Yanıtılması.....	70
10. Tüketicinin Korunması.....	71
B) Sözleşmeyi İhlale veya Sona Erdirmeye Yönlendirmek.....	72
C) Başkalarının İş Ürünlerinden Yetkisiz Yararlanma.....	73
D) Üretim veya İş Sırlarını Hukuku Aykırı Olarak İfşa Etme	74
E) İş Şartlarına Uymama.....	75
F) Dürüstlük Kuralına Aykırı Genel İşlem Şartları Kullanma	75
III. ELEKTRONİK ORTAMA ÖZGÜ HAKSIZ REKABET HALLERİ.....	77
1) İstenmeyen E- Posta Gönderilmesi Suretiyle Haksız Rekabet (Spamming)	78
a) Türk Hukukunda Elektronik İleti ile İlgili Düzenlemeler	79
b) Elektronik Haberleşme Kanunu	79
c) Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun	80
d) Ticari İletişim ve Elektronik İletiler Hakkında Yönetmelik.....	80
2) Alan Adının (Domain Name) Haksız Rekabete Konu Olması	83
3) Kodlama (Metatagging) Yoluyla Haksız Rekabet	86
4) Hyperlink (Bağlantı) ve Framing (Çerçeveleme) Yolu ile Haksız Rekabet.....	88
5) İnternet Reklamlarının Haksız Rekabete Konu Olması	89
6) Oltalama (Phishing) Yolu ile İş ve Üretim Sırlarının İfşası	95
7) Elektronik Sözleşmelerde Haksız Rekabet Oluşturan Genel İşlem Koşulları.....	97
7) Web Sitesi ve Mobil Uygulamaların Haksız Rekabete Konu Olması	100

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

I. ELEKTRONİK ORTAMDA İŞLENEN HAKSIZ REKABET HALLERİNDE UYGULANACAK HUKUKUN TESPİTİ	105
A. Yabancılık Unsuru İçeren Haksız Rekabette Uygulanacak Hukukun Tespiti.....	105
1. Haksız Rekabette Uygulanacak Hukukun Tespiti.....	107
a) 2675 sayılı MÖHUK Döneminde Haksız Rekabete Uygulanacak Hukukun Tespiti	107
b) 5718 sayılı MÖHUK Döneminde Haksız Rekabete Uygulanacak Hukukun Tespiti	108
aa) Piyasası Doğrudan Etkilenen Ülke Hukuku.....	109
bb) Zarar Gören İşletmenin Bulunduğu Yer Hukuku	110

c) Elektronik Ortamda Gerçekleşen Haksız Rekabette Uygulanacak Hukuk	111
B. Türk Mahkemelerinin Milletlerarası Yetkisi	113
1. Yabancılık Unsuru Taşıyan Haksız Rekabet Uyuşmazlıklarında Yetkili Mahkeme	113
2. Elektronik Ortamın Türk Mahkemelerin Milletlerarası Yetkisine Etkisi	115
II. ELEKTRONİK ORTAMDA MEYDANA GELEN HAKSIZ REKABETTE HUKUKİ VE CEZAI SORUMLULUK	116
A. Elektronik Ortamda Gerçekleşen Haksız Rekabette Hukuki Sorumluluk	116
1. Haksız Rekabete Dayalı Davaların Açılmasından Önce Zorunlu Arabuluculuk Süreci	117
2. Haksız Rekabete Dayalı Davalar	119
a) Tespit Davası	120
b) Haksız Rekabetin Men'î Davası	121
c) Haksız Rekabet Neticesinde Doğan Maddi Durumun Ortadan Kaldırılması	122
d) Haksız Rekabet Nedeni İle Doğan Zararların Tazmini Davası	123
3. Haksız Rekabete Dayalı Hukuk Davasında Taraflar	125
a) Davacılar	126
aa) Haksız Rekabet Nedeniyle Zarar Gören ya da Zarar Görme İhtimali ile Karşı Karşıya Kalanlar	126
bb) Müşteriler	127
cc) Mesleki ve Ekonomik Birlikler, Tüketicinin Ekonomik Çıkarlarını Koruyan Kuruluşlar, Kamusal Nitelikteki Kurumlar	127
b) Davalılar	128
aa) Haksız Rekabeti Gerçekleştiren	128
bb) Çalıştıran	128
cc) Basın, Yayın, İletişim ve Bilişim Kuruluşları	129
dd) İnternet Servis Sağlayıcıları	131
ee) Erişim Sağlayıcı	131
ff) İçerik Sağlayıcı	132
gg) Yer Sağlayıcı	132
hh) Sosyal Ağ Sağlayıcıları	133
ii) Toplu Kullanım Sağlayıcıları	134
4. İnternet Servis Sağlayıcılarının TTK m. 58 Bağlamında Sorumluluğu	136
5. Zamanaşımı	137

6. Görevli ve Yetkili Mahkeme	137
7. Mahkeme Hükümünün Üçüncü Kişiler Bakımından İcrası ve İlanı	138
B. Haksız Rekabet Bakımından Geçici Hukuki Korumalar.....	139
1) İhtiyati Tedbirler.....	139
2) Gümrükte El Koyma	140
3) Delil Tespiti.....	140
C. Haksız Rekabet Nedeni ile Cezai Sorumluluk.....	141
SONUÇ.....	143
KAYNAKÇA	147

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliđi
ARPA	: Advanced Research Project Agency
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
DNS	: Domain Names System
DSL	: Digital Subscriber Line
E.	: Esas
EBK	: 818 sayılı Türk Borçlar Kanunu
ETK	: 865 sayılı Türk Ticaret Kanunu
EDI	: Elektronik Veri Deđiřimi
FTP	: File Transfer Proctokol
FSEK	: 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
GPRS	: General Packet Radio Service
GSM	: Global System for Mobile Communications
HD.	: Hukuk Dairesi
HTTP	: Hyer Text Transfer Proctokol
IP	: Internet Protokol
ISO	: International Organization for Standardization
İİK	: 2004 sayılı İcra İflas Kanunu
K.	: Karar
m.	: Madde

ODTÜ	: Orta Doęu Teknik Üniversitesi
OSI	: Open Systems Interconnection
RG	: Resmi Gazete
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
SMK	: 6769 Sınai Mülkiyet Kanunu
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TCP/IP	: Transmission Control Protokol/ Internet Protokol
TKHK	: 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun
TMK	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
TV	: Televizyon
US	: United States
WLAN	: Wireless Local Area Network
WWW	: World Wide Web
Y.	: Yıl

GİRİŞ

Günümüz serbest ekonomi sisteminin temel unsurlarından biri rekabet etme özgürlüğüdür. Bu nedenle gerek Anayasa gerekse de kanunlarda rekabet teşvik edilmektedir. Piyasaya mal ve hizmet sunan tüm aktörler, mal ve hizmet sunmuş oldukları kişiler kadar birbirleri ile de etkileşim ve iletişim içine girmektedir. Mal ve hizmet sunan aktörlerin sürdürmüş oldukları rekabet onlar kadar piyasa içindeki diğer tüm aktörleri de etkiler. Rakipler arasında sürmekte olan rekabetin piyasa ve piyasa aktörleri üzerindeki etkisinin büyük olması bu alanın hukuki düzenlemelere konu olmasına neden olmuştur.

Rekabetin piyasaya sunulan mal ve hizmetlerin kalitesinin iyileşmesi, fiyatlar arasındaki dengenin korunması gibi birçok olumlu yanı bulunsa da rekabet etme hakkının da diğer tüm haklar gibi kötüye kullanılmasına hukuki himaye sağlanması düşünülemez. Bu nedenle rekabet etme hakkı hukuk düzeni tarafından yasaklanmış olmasa da dürüst ve bozulmamış rekabet ortamının sağlanması amacıyla hukukumuzda çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) m. 54 hükmünde yer alan “Haksız rekabete ilişkin bu kısım hükümlerinin amacı, bütün katılanların menfaatine, dürüst ve bozulmamış rekabetin sağlanmasıdır.”¹ hükmünde bu amaca yer verilmiştir.

Günümüzde gelişen teknoloji ve bu teknolojinin kullanımındaki artış da serbest ekonomi içindeki rekabet unsurunu etkilemiştir. Özellikle etkisi tüm dünya ile birlikte ülkemizde de görülen salgın hastalık ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından ilan edilen pandemi ile birlikte elektronik ortamın kullanımında ciddi artış meydana gelmiştir. Bu dönemde birçok şirket elektronik ortamdaki varlığını güçlendirmiştir. İktisadi yaşamın zamanla elektronik ortam üzerinde şekillenmeye başlaması ise

¹ 14/02/2011 Tarih 27846 Sayılı RG.

bu ortam bakımından da hukuki düzenlemelerin var olması ihtiyacını doğurmuştur.

Çalışmamızın ilk bölümünde elektronik ortam kavramı ile bu kavramın unsurları üzerinde durulmuş, internet ve web teknolojileri üzerinde inceleme yapıldıktan sonra insanlar arasındaki iletişim ve etkileşimin en yoğun olduğu başlıca sosyal medya platformları izah edilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünün ilk kısmında rekabet ve haksız rekabet kavramı ile bu iki kavram arasındaki farklar, kanunda haksız rekabet hali olarak sayılan başlıca haller üzerinde durulmuştur. İkinci kısımda ise elektronik ortama özgü haksız rekabet halleri, mevcut mevzuatımız çerçevesinde yorumlanmıştır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde yabancılik unsuru içeren haksız rekabet halinde uygulanacak hukuk, görevli ve yetkili mahkeme tespitleri ile haksız rekabetin sonuçları üzerinde durulmuştur. Ayrıca bu bölüm içinde elektronik ortamda haksız rekabet halinde açılacak davalar ve sorumluluk konusu incelenmiştir.

Çalışma neticesinde varılan sonuçlar ve ulaşılan kanaatlere de sonuç başlığı altında yer verilmiştir.